10/06/2022

Πάφου: «Η Κύπρος ανέδειξε πολλές προσωπικότητες, αλλά ο Απόστολος Βαρνάβας διαφέρει και υπερέχει»

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

«Η Κύπρος ανέδειξε κατά καιρούς πολλές σπουδαίες προσωπικότητες. Τον Ευαγόρα, τον Ονήσιλο, τον Ζήνωνα τον Κιτιέα, τον Άγιο Σπυρίδωνα, πρόσφατα τον Εθνάρχη Μακάριο κι άλλους πολλούς. Ο Απόστολος Βαρνάβας, όμως, διαφέρει απ' όλους αυτούς. Και θα διαφέρει και θα υπερέχει από όλους όσους θα γεννηθούν και θα δράσουν στον τόπο μας και μελλοντικά, για τρεις κυρίως λόγους», είπε ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος, κατά τη διάρκεια της ομιλίας του στο Αρχιερατικό Συλλείτουργο επί τη εορτή του Αποστόλου Βαρνάβα, που είναι και θρονική εορτή της Εκκλησίας της Κύπρου, μιας και ο Απόστολος

Βαρνάβας ήταν ο ιδρυτής της.

Διαβάστε όλη την ομιλία του Μητροπολίτου Πάφου Γεωργίου:

Ανάμεικτα τα αισθήματά μας, κατά την εύσημη για την Εκκλησία μας αυτή μέρα στον νεόδμητο και περικαλλή αυτόν ναό που η αγάπη του Μακαριωτάτου ανήγειρε προς τιμή του Ιδρυτού και προστάτου της Εκκλησίας μας. Η καρδιά μας θέλει να σκιρτήσει από αγαλλίαση στη μνήμη του «εν Χριστώ Ιησού, διά του Ευαγγελίου, ημάς γεννήσαντος». Επιθυμεί να επισκοπήσει μέσα στους αιώνες, που πέρασαν, την καρποφορία του αμπελώνος του Κυρίου τον οποίον ο κλεινός Βαρνάβας μετά του Παύλου εφύτευσαν. Να δοξάσει τον Θεό γιατί την πίστη που παρέλαβε από τους αποστόλους, την διεφύλαξε ανόθευτη και αλώβητη για δυο χιλιάδες χρόνια. Ζητεί να «πετάσει τας όψεις ομού και τας αισθήσεις, επί τους ουρανούς». Να συναντήσει πνεύματα και ψυχάς δικαίων, οι οποίοι «ταις των δακρύων αυτών ροαίς και τοις εκ βάθους στεναγμοίς» εκαλλιέργησαν πνευματικά τη γη της πατρίδας μας. Να διαλεχθεί με τον Άγιο Σπυρίδωνα, τον Άγιο Επιφάνιο, τον Άγιο Νεόφυτο, και να συνευφρανθεί μαζί τους. Θέλει ελεύθερα να πορευθεί στη Σαλαμίνα, να κυκλώσει τον τάφον εκείνον που ’γινε για μας «τάφος ζωαρχίας» και για την Εκκλησία μας αιτία «βασιλείων δωρεών και αυτεξουσίων γνωρισμάτων».

Προσγειώνεται όμως από την θλιβερή πραγματικότητα. Τον τάφον εκείνον «κυκλούσι κύνες πολλοί». Στην αγαλλίασή μας αντιπαραβάλλονται οι οιμωγές από την κατεχόμενη γη μας, ο θρήνος των προγόνων μας, η αγωνία για το μέλλον.

Παρά τη συναισθηματική φόρτιση όλων, αισθάνομαι Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατε Άγιε Δέρκων, Άγιοι αδελφοί και λαέ του Θεού περιούσιε, επιτακτική την ανάγκη να προσπαθήσω να αρθρώσω κατάλληλο για την περίσταση λόγο. Και αντί άλλου κηρύγματος θα επιχειρήσω μιαν κατάδυση στις Χριστιανικές μας απαρχές γύρω από το πρόσωπο του Αποστόλου Βαρνάβα που τιμούμε σήμερα.

Η Κύπρος ανέδειξε κατά καιρούς πολλές σπουδαίες προσωπικότητες. Τον Ευαγόρα, τον Ονήσιλο, τον Ζήνωνα τον Κιτιέα, τον Άγιο Σπυρίδωνα, πρόσφατα τον Εθνάρχη Μακάριο κι άλλους πολλούς. Ο Απόστολος Βαρνάβας, όμως, διαφέρει απ’ όλους αυτούς. Και θα διαφέρει και θα υπερέχει από όλους όσους θα γεννηθούν και θα δράσουν στον τόπο μας και μελλοντικά, για τρεις κυρίως λόγους:

- Πρώτα για τις πολλές του αρετές. Τα πολλά σε αριθμό και μοναδικά σε ποιότητα προσόντα και προτερήματά του. «Ανήρ αγαθός και πλήρης πνεύματος αγίου και πίστεως» ανεδείχθη «των εβδομήκοντα πρώτος» και «των δώδεκα ισοστάσιος». Η σοβαρότητά του και η ευρεία μόρφωση που απέκτησε κοντά στον περίφημο Γαμαλιήλ, τον ανέδειξαν πολύ ενωρίς σε

ηγετική φυσιογνωμία ανάμεσα στους αποστόλους. Την πολυσχιδή δράση του στην Αντιόχεια και τα Ιεροσόλυμα την παρακολουθήσαμε από τις Πράξεις των Αποστόλων, όπως μας την εξιστόρησαν τα αποστολικά αναγνώσματα των τελευταίων Κυριακών. Αυτόν στέλλουν οι Απόστολοι ως αντιπρόσωπό τους, όταν πληροφορήθηκαν ότι «άνδρες Κύπριοι και Κυρηναίοι εισελθόντες εις Αντιόχειαν ελάλουν προς τους ελληνιστάς ευαγγελιζόμενοι τον Κύριον Ιησούν». Κι η ηγετική του θέση στην πρώτη Εκκλησία συνέτεινε στην αποδοχή του Παύλου από τους άλλους αποστόλους.

Πέραν από τη σοβαρότητα, διέθετε και ευρύτητα πνεύματος, ο Βαρνάβας. Απόδειξη η στάση του στην Αποστολική Σύνοδο, όπου αντετάχθη σθεναρά στην επιβολή στους εξ εθνών Χριστιανούς της τήρησης του Μωσαϊκού Νόμου. «Αντί γνόφου και νεφέλης, την γλωσσοπυρσόμορφον του Πνεύματος χάριν δεξάμενος», κατά την υμνολογία μας, κατενόησε την παγκοσμιότητα της «εν Χριστώ» σωτηρίας και αντελήφθη ότι η χάρις του σταυρού δεν είχε ανάγκη των τύπων και των σκιών του Νόμου.

Ταπεινός το φρόνημα, είχε συναίσθηση των ορίων του· μπορούσε να αξιολογήσει τις δυνατότητές του. Παρόλο ότι αυτός εισήγαγε τον Παύλο στη χορεία των αποστόλων, παρόλο που αυτός ηγήθηκε της πρώτης περιοδείας, δεν διστάζει, να προβάλει τον Παύλο και να υποχωρήσει μπροστά στην ηγετική φυσιογνωμία του. Δεν θεωρεί τον εαυτό του θιγμένο, αλλ’ αντίθετα νιώθει ικανοποιημένος, ξέροντας ότι ο σκοπός του Ευαγγελίου θα προωθείτο καλύτερα με τον Παύλο.

Κοσμημένος με τις αρετές της ελεημοσύνης και της αγάπης προς τον πλησίον, εφάρμοσε, πρώτος αυτός, την κοινοκτημοσύνη στον Χριστιανισμό. Ήταν ο πρώτος που έχοντας ένα κτήμα, όπως μας πληροφορούν οι Πράξεις των Αποστόλων, το πώλησε και διέθεσε τα χρήματα για την όλη χριστιανική αδελφότητα. Η όλη φιλεύσπλαχνη στάση του, οδήγησε στην αντικατάσταση του ονόματός του Ιωσής με την προσωνυμία Βαρνάβας, που σημαίνει υιός παρακλήσεως, γιος της ευσπλαχνίας και του ελέους.

- Και για ένα δεύτερο λόγο αποδεικνύεται μοναδική προσωπικότητα για την Κύπρο ο Απόστολος Βαρνάβας. Για την ώρα της εμφάνισής του στο προσκήνιο της Ιστορίας τη συμβολή του στη μεταστροφή των Κυπρίων στον Χριστιανισμό. Παρουσιάστηκε την ώρα που η Κύπρος θα ’πρεπε να τοποθετηθεί θετικά ή αρνητικά απέναντι στην κλήση του Ευαγγελίου. Κι ήταν μεγάλη η συμβολή του στην επιλογή του Χριστιανισμού εκ μέρους των προγόνων μας και στην εγκατάλειψη της ειδωλολατρίας, όσο ελκυστικές κι

αν ήταν οι τελετές κι οι παραδόσεις της. Το έργο του πήρε διαστάσεις που ξεπέρασαν τα όρια της πατρίδας μας.

Η νέα θρησκεία έγινε η πραγματική σχεδία του βίου μας, που διεφύλαξε και διέσωσε τόσο εμάς τους ιδίους όσο και τη γλώσσα και τη Γραμματεία μας. Η σημασία εκείνης της επίσκεψης, δεν ήταν καθοριστική μόνο για τους Έλληνες της Κύπρου. Ήταν και παραμένει μεγάλη για όλη την Εκκλησία, για ολόκληρο τον κόσμο.

Με την επίσκεψη στην Κύπρο επισημοποιήθηκε το άνοιγμα της Εκκλησίας προς τα έθνη. Μέχρι τότε η Εκκλησία δεν είχε ακόμα διαφοροποιηθεί πλήρως από τη Συναγωγή. Η επίσκεψη και το κήρυγμά τους εδώ, σηματοδοτούν την έξοδο του Χριστιανισμού από την Παλαιστίνη και συμβάλλουν αποφασιστικά στην ανέλιξη του σχεδίου της Θείας οικονομίας, ως πορείας ζωής για όλη την ανθρωπότητα, από τα Ιεροσόλυμα «έως εσχάτου της γης». Είναι η αρχή για την πρόσληψη στο σώμα της Εκκλησίας και των εθνικών. Μα κι ένας τρίτος λόγος καθιστά τον Βαρνάβα προσωπικότητα ανεπανάληπτη για την Κύπρο. Το κήρυγμά του, η όλη δράση του εδώ και ο μαρτυρικός του θάνατος κατέστησαν την Εκκλησία μας Αποστολική και συνετέλεσαν ώστε αυτή να αναγνωρισθεί πολύ ενωρίς, ως Αυτοκέφαλος. Κι αργότερα η εύρεση του λειψάνου του κι η μεταφορά του στην Κωνσταντινούπολη έγινε αιτία να δοθούν στον προκαθήμενό μας αυτοκρατορικά προνόμια, μοναδικά σ’ όλο τον Χριστιανισμό.

Το αυτοκέφαλο είναι προνόμιο «τιμαλφές και περισπούδαστον», που δίνει σ’ εμάς όλους, τους Ορθόδοξους κατοίκους της Κύπρου, τη μεγαλύτερη τιμή που μπορεί να υπάρξει. Το ότι η Εκκλησία μας είναι αυτοκέφαλη δεν σημαίνει απλώς ότι διοικεί τα του οίκου της και επιλύει τα προβλήματά της χωρίς αναφορά σε άλλην Εκκλησία. Αυτό δεν θα ’ταν και τόσο σπουδαίο. Η σημασία του Αυτοκεφάλου έγκειται στο ότι η Εκκλησία της Κύπρου ετέθη στο πλευρό μεγάλων αποστολικών Εκκλησιών, όπως της Ρώμης, που ήταν τότε Ορθόδοξη, της Κωνσταντινουπόλεως, της Αλεξανδρείας, της Αντιοχείας και των Ιεροσολύμων, ως αδελφή τους, ισότιμη και ισόψηφη. Κι ακόμα επιφορτίστηκε με την ίδια, όπως κι εκείνες, μέγιστη και τιμητικότατη ευθύνη να διαφυλάττει σώα και ανόθευτη την εξ αποκαλύψεως δοθείσα και δι’ αποφάσεων θεοπνεύστων πατέρων κατοχυρωθείσαν αλήθεια.

Μεγάλη όντως η τιμή, της οποίας η Εκκλησία μας εφάνη ανά τους αιώνες αξία. Το μαρτυρούν οι αιώνες που πέρασαν. Το κηρύσσουν οι υπέρ της Ορθοδοξίας και της Χριστιανικής πίστεως πολλοί και σκληροί αγώνες της. Το διαλαλεί η αγιότητα του βίου που επέδειξε, τα πλήθη των αγίων που ανέδειξε και που προσέδωσαν στην Κύπρο την προσωνυμία «αγία νήσος».

Το διαλαλούν οι εκατόμβες των θυμάτων της, το εκχυθέν αίμα, το μαρτύριο των προκαθημένων της: Από το λιθοβολισμό του Βαρνάβα μέχρι τον απαγχονισμό του Κυπριανού και την εξορία του Μακαρίου. Το διαλαλούν όλες οι εκφάνσεις του θρησκευτικού και εκκλησιαστικού μας βίου. Η Εκκλησία της Κύπρου ταυτίστηκε με το ποίμνιό της. Πορεύτηκε μαζί του σε εξορίες. Το στήριξε σε καιρούς δύσκολους. Διεφύλαξε την εθνική του συνείδηση σε εγρήγορση, ηγήθηκε του υπέρ ελευθερίας αγώνα του.

Οι διαπιστώσεις μας για την πορεία της Εκκλησίας μας στους είκοσι αιώνες που πέρασαν, μιαν πορεία αγώνων και θυσιών, χωρίς όμως εκπτώσεις στην πίστη, είναι φυσικό να μας προκαλούν ικανοποίηση, να μας γεμίζουν με περηφάνια. Τονίζουν όμως ταυτόχρονα το χρέος και την ευθύνη μας. Η Σαλαμίνα, ο χώρος της αποβίβασης του Βαρνάβα και του Παύλου στην Κύπρο, είναι σήμερα απροσπέλαστη σ’ όσους, διατηρώντας την εθνική αξιοπρέπεια, δεν θέλουν να κλίνουν γόνυ στην κατοχή. Ο τάφος του Αποστόλου Βαρνάβα βεβηλώνεται από τους Αγαρηνούς. Σ’ ένα σημαντικό μέρος της πατρίδας μας οι ύμνοι προς τον αληθινό Θεό, εδώ και 48 χρόνια κατέπαυσαν. Ναοί και μοναστήρια μας καταστρέφονται σε μιαν προσπάθεια εξάλειψης του Χριστιανικού και Ελληνικού μας παρελθόντος. Και το χειρότερο· οι σταδιακές υποχωρήσεις της πλευράς μας, σε μιαν προσπάθεια επίλυσης του προβλήματός μας, άμβλυναν, σε πολλούς από μας, το εθνικό αισθητήριο. Η καθημερινή βίωση της κατοχής οδήγησε πολλούς στον ραγιαδισμό. Η όρασή τους αμβλύνθηκε. Η συνείδησή τους, ενώ στην αρχή διαμαρτυρόταν για πολλά πράγματα, σιγά – σιγά σίγησε επικίνδυνα, η αμυντική θωράκιση εγκαταλείφθηκε. Ίσως δεν συνειδητοποιήσαμε τον θανάσιμο κίνδυνο που διατρέχουμε.

Η Κύπρος έζησε τους περισσότερους αιώνες της ιστορίας της κάτω από ξένη κυριαρχία. Πρώτη φορά, όμως, βρίσκεται αντιμέτωπη με τέτοιο ανελέητο εθνικό ξεκαθάρισμα και τέτοιο βάρβαρο εποικισμό, αντίθετο με κάθε έννοια δικαίου, που διενεργεί σήμερα η Τουρκία.

Ο αγώνας μας προδιαγράφηκε από την αρχή δύσκολος και μακροχρόνιος. Και θα πρέπει να προετοιμαστούμε για να μην κουραστούμε και να μην αποκάμουμε. Για να μη γινόμαστε, έστω και άθελά μας, όργανα στα χέρια του κατακτητή.

Οι συνεχείς υποχωρήσεις, πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε, δεν εξευμενίζουν τον κατακτητή. Ούτε και τον οδηγούν σε συμβιβασμό. Όσο ο αδύνατος υποχωρεί, τόσο ο δυνατός, που δεν διέπεται από ηθικές αρχές και για τον οποίο νόμος είναι η δύναμή του, προβάλλει νέες αξιώσεις. Το έχουμε ήδη διαπιστώσει. Κάθε υποχώρησή μας μετακινεί απλώς το σημείο εκκίνησης νέων πιέσεων προς την πλευρά μας. Θα πρέπει, ως εκ τούτου, να εδράσουμε τον αγώνα μας αμετακίνητα

σε αδιαμφισβήτητες θέσεις αρχών, που είναι σήμερα παγκοσμίως αποδεκτές, για να ’ναι η κατοχική δύναμη αναπολόγητη απέναντι στους τρίτους. Αν χωρίς παλινδρομήσεις και αμφιταλαντεύσεις εμμείνουμε ανυποχώρητα στην αξίωσή μας για εφαρμογή των αρχών του διεθνούς δικαίου και του Ευρωπαϊκού κεκτημένου για τον λαό μας, θα πετύχουμε στους στόχους μας. Δεν μπορούν οι άλλοι λαοί να αρνηθούν για μας εκείνα που επιδιώκουν για τον εαυτό τους. Όταν εμείς νοθεύουμε τον αγώνα μας με απαράδεκτους συμβιβασμούς, θα έλθουν οι άλλοι να επιμείνουν για μας;

Καιρός λοιπόν να ανανήψουμε. Ανασκοπώντας τους είκοσι αιώνες του Χριστιανικού μας βίου και τους τριάντα πέντε τόσους της Ελληνικής παρουσίας μας στη γη τούτη των πατέρων μας, θα πρέπει να οπλιζόμαστε με θάρρος και υπομονή. Έχουμε την πεποίθηση ότι ο Θεός, με τις πρεσβείες των Αποστόλων μας, του Βαρνάβα και του Παύλου, θα ευλογήσει τις προσπάθειές μας. Φτάνει κι εμείς να μη λιποψυχήσουμε, όσο μακρύς κι όσο δύσκολος κι αν είναι ο δρόμος. Μια πρόσκαιρη αποτυχία ή δυσκολία, δεν πρέπει να μας αποθαρρύνει. Έτσι γράφεται η Ιστορία μας. Όχι μόνον με τρόπαια και θριάμβους αλλά και με θυσίες. Κι αν σεμνυνόμαστε για τα τρόπαια του Μαραθώνα και της Σαλαμίνας, είμαστε εξ ίσου περήφανοι και για τη θυσία των τριακοσίων του Λεωνίδα στις Θερμοπύλες και για τη θυσία Αυξεντίου στον Μαχαιρά. Υπάρχουν πτώσεις που αξίζουν όσο και η Ανάσταση. Γιατί εμπνέουν νέους αγώνες και οδηγούν σε μεγαλύτερες νίκες.

Δεν μπορέσαμε, Άγιε ένδοξε Απόστολε Βαρνάβα, ούτε και φέτος να ’ρθουμε στο μοναστήρι σου και να τελέσουμε εκεί τη συνοδική μας λειτουργία. Υποσχόμαστε όμως να μην υποστείλουμε τη σημαία του ωραίου αγώνα. Κι είμαστε σίγουροι πως σύντομα θα έρθουμε εκεί, όχι με αλλοιωμένες τις όψεις, με κυρτωμένα από την ντροπή τα σώματα, αλλά ελεύθεροι και περήφανοι. Για να δώσουμε τη μαρτυρία, αλλά και την υπόσχεσή μας πως η Εκκλησία, που φύτευσες με το κήρυγμα και πότισες με το αίμα σου, θα εξακολουθήσει να πορεύεται στον δρόμο που της χάραξες, μέχρι τη συντέλεια των αιώνων.